

Az ítélet jogerőre emelkedett 2008. február 6. napján!

A Magyar Köztársaság nevében!

A bíróság a személyesen eljáró **N. W.** (Budapest) I. r., **E. P.-né** (Budapest) II. r., és **E. P.** (Budapest) III. r. felpereseknek a dr. **O. V. S.** ügyvéd (Budapest) által képviselt **Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (1013 Budapest, Krisztina krt. 39.)** alperes ellen felügyeleti célvizsgálat során hozott közigazgatást határozat, bírósági felülvizsgálata iránt indult perében az alulírott helyen és napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A bíróság a felperesek keresetét elutasítja.

Kötelezi a bíróság a felpereseket, hogy külön-külön fizessenek meg 15 nap alatt az alperesnek X - Y Forint perköltséget, valamint az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - Z - V forint kereseti illetéket.

Az ítélet ellen a kézbesítésétől számított **15** napon belül a Fővárosi Ítéltáblához lehet fellebbezni- A fellebbezést öt példányban a Fővárosi Bíróságon kell előterjesztem.

I n d o k o l á s

A B-E Önszegélyező Pénztárát 2003. június 30-án alapította 15 természetes személy. Az I. r. felperes 2003. június 30. napjától 2004. november 3-ig a pénztár igazgatótanácsának elnöke, a II. r. felperes 2003. június 30. napjától 2004. november 3-ig a pénztár ellenőrző bizottságának elnöke, majd 2004. november 3. napjától 2005. december 5. napjáig a pénztár igazgatótanácsának elnöke és a III. r. felperes 2004. november 3-tól 2005. november 28. napjáig a pénztár ellenőrző bizottságának elnöke volt.

Az alperes 2006. január 11. és 23. napja között a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi CXXIV törvény (továbbiakban: PSZÁF tv.) 11/M. § (3) bekezdése és 11/N. § (1) bekezdése alapján a pénztár megalakulásától, 2003. június 30. napjától a vizsgálat megkezdéséig tartó időszakra kiterjedően célvizsgálatot tartott a B-E Önszegélyező Pénztárnál. Az alperes a célvizsgálat eredményeként 2006. június 8. napján hozott J-IV-46/2006/B. számú határozatával a B-E Önszegélyező Pénztárát a jövőben az igazgatótanácsnak a jogszabályban előírt gyakorisággal történő ülésére, a közgyűlésnek az igazgatótanács által történő összehívására, a vezető testületeinek, illetve annak, tagjainak a pénztári, vezetői és ellenőrzési feladatok teljes körű megvalósításáról történő gondoskodásra, az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható gondossággal való eljárásra. A Bank Rt-nél vezetett bankszámlájának, és az ahhoz tartozó, a budapesti cím alatt működő terminál megszüntetésére. Egy elszámolási számla alkalmazására, az alapszabályának és a szolgáltatási szabályzatának a jogszabályi előírásoknak megfelelő módosítására, a szolgáltatások nyújtása során a jogszabályokban, valamint a hatályos

szabályzataiban foglaltak szerint történő eljárásra, a hozamfelosztásnak a jogszabályi előírásoknak megfelelő elvégzésére és a tagsági jogviszonyukat megszüntető tagokkal a jogszabályban és saját szabályzataiban meghatározott határidőben történő elszámolásra kötelezte. Egyidejűleg a célvizsgálat során feltárt mulasztások és jogszabálysértések következményeként az I. r. felperest, mint a pénztár igazgatótanácsának volt elnökét, a II. r. felperest, mint a pénztár ellenőrző bizottságának, majd igazgatótanácsának volt elnökét és a III. r. felperest, mint a pénztár ellenőrző bizottságának volt elnökét 100 000 - 100 000 forint bírság megfizetésére kötelezte.

Az alperes határozata számos megállapítást tartalmaz, melyek közül a per eldöntése szempontjából az alábbiak relevánsak. Határozatának indokolásában az Önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (továbbiakban: Öpt.) 20. § (1) bekezdésére, 24. § (2) bekezdésére és 27. § (2) bekezdésére hivatkozással kifejtette, hogy a pénztár kötelezettségeinek teljesítése, a pénztártagok érdekeinek védelme, valamint a pénztártevékenységre vonatkozó jogszabályi előírások betartása érdekében az Öpt. 65. § (3) bekezdésének a) - m) pontjaiban foglalt intézkedéseket alkalmazhatja. Ennek keretében az Öpt. 66. § (1) bekezdésében részletezettek szerint bírságot szabhat ki az igazgatótanács és az ellenőrző bizottság tagjával szemben egyebek mellett akkor, ha a pénztár működésére vonatkozó jogszabályokban előírtakat nem tartja be. A vizsgálat a határozatban kifejtettek szerint olyan súlyos mulasztásokat és jogszabálysértéseket tárt fel, amelyek a hivatkozott jogszabályhelyek alapján visszamenőlegesen is indokoltta teszik szankció alkalmazását olyan vezető tisztségviselőkkel szemben, akik már nem töltenek be ilyen pozíciót a pénztárnál. A jogszabálysértések közül különösen súlyosnak értékelte a határozatának 1. és 2. pontjában foglaltakat. Mindezekre tekintettel az Öpt. 65. § (3) bekezdésének f) pontja, 66. § (1) bekezdése és a PSZÁF tv. 11/S. § (5) és (6) bekezdés alapján bírságot szabott ki a felperesekkel, mint a pénztár korábbi tisztségviselőivel szemben, melynek összege a kiszabható maximális bírságösszeg alsó harmadába esik.

A felperesek keresetükben az alperes határozatának felülvizsgálatát és annak részbeni megváltoztatását, és a terhükre kiszabott bírság mellőzését kérték. Álláspontjuk szerint az alperes a határozatában tévesen és megalapozatlanul állapította meg, hogy a tevékenységük veszélyeztette a pénztári vagyont biztonságát, a pénztár vagyont még ideiglenesen sem használták más célra. Az alperes felrótta a pénztár szolgáltatójának, hogy alulszámolt a pénztár felé, a vizsgált időszakban a kiszámlázható összeg 82 %-át számlázta csak ki, melyre a pénztár likviditási zavarainak elkerülése érdekében került sor. A PSZÁF tv. módosított rendelkezése, mely lehetővé teszi az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak vezető tisztségviselőinek a megbízatásuk megszűnése utáni bírságolását, csak 2005. november 1. napján lépett hatályba, viszont a tisztségük 2005. november 28. és december 5. napja között megszűnt, ezért az alperes jogséértően szabta ki a terhükre a bírságot.

A II. r. és III. r. felperesek kifejtették, hogy a vezetői tisztségük betöltése során végzett tevékenységükkel nem veszélyeztették a pénztár likviditását. A terhükre kiszabott bírság összege magasabb, mint amennyi a tisztségük betöltésének időszakában a havi jövedelmük, valamint a minimálbér összege volt. A tevékenységük végzése, a pénztár működtetése során alkalmazott jogszabályok, mint nem jogvégzett emberek számára nehezen értelmezhetőek voltak. A pénztárnak nem állt fenn tartozása a pénztártagokkal és a szolgáltató cégével szemben. A határozati rendelkezés 2. pontjához kapcsolódóan

előadták, hogy kizárólag csak az átállás időszakában volt a pénztárnak két bankszámlája, melynek az volt az indoka, hogy az ügyfeleket a pénztár haladéktalanul és pontosan ki tudja szolgálni. Tévesen állapította meg az alperes a határozatában, hogy a vizsgált időszakban nyolc bankszámlája volt a pénztárnak, valójában kétszer négy bankszámlája volt tekintettel arra, hogy négy alszámlája volt, mert a jogszabályi rendelkezéseket úgy értelmezték, hogy az egyes alapoknak külön-külön kell bankszámlát nyitni. Soha egyetlen alkalommal sem került sor jogosulatlan pénzfelvételre, az elválaszthatóság érvényesítése érdekében volt a pénztárnak több alszámlája. Nem lehetett felmondani a Bank Rt-vel kötött bankszámlaszerződést és a szerződéshez kapcsolódó banki terminálra vonatkozó szerződést tekintettel arra, hogy a tagok továbbra is a régi bankszámlára utalták át a befizetéseiket.

Az alperes által a határozatában a bíróság kiszabásának jogalapjaként megjelölt PSZÁF tv. 11/S. § (5) és (6) bekezdése 2005. november 1. napjától alkalmazható, ezért e jogszabályi rendelkezések visszamenőlegesen, 2003. június 30. napjától, a pénztár megalakulásától nem alkalmazhatóak. A pénztár működtetése és vezetése során esetleg követhettek el jogsértést, azonban szándékosan egyetlen alkalommal sem követtek el szabályszegést. Az alperes tévesen hivatkozott arra, hogy a tagszervező cég részére fizetett jutalékok kirívóan magas mértékűnek minősülnek tekintettel arra, hogy a piacon gyakori és elterjedt a 10 %, vagy akár az 50 %-os mértékű jutalék kikötése. A tagszervezési szerződést azért kötötték meg 10 éves időszakra, mert a pénztárt és annak működtetését, valamint a tagszervező céget is hosszabb távra szervezték.

A pénztár jogszabályváltozás esetén és az alperes felszólítására többször módosította az alapszabályát és a szolgáltatási szabályzatát, melyhez jogászok segítségét vették igénybe, akik azonban több alkalommal követtek el jogsértést a pénztár működése során. A pénztár működésére vonatkozó bonyolult jogszabályi rendelkezéseket csak követni tudták, de azoknak nem tudtak naprakészen megfelelni. A pénztár kis létszámú volt, továbbá a vezetői egymás ismerősei, barátai voltak, ezért az informális kapcsolatoknak nagyobb szerepük volt a pénztár működtetése során, mint a formális kapcsolatoknak. Az alperesi határozat I. c) pontjában szereplő megállapítások jogszabálysértőek, illetve e körben nem róható terhükre, és nem jogszabálysértő, hogy tagszervező céget alapítottak, és annak a pénztár vezető tisztségviselői a tagjai voltak. Továbbá az sem kifogásolható, hogy a tagszervező cég által nyújtott szolgáltatásoknak kizárólag csak a 80 %-a került kiszámlázásra. A pénztár irányítása során betöltött tisztségükért nem vettek fel juttatást, és nem részesültek díjazásban. Tévesen és alaptalanul állapította meg az alperes a határozatában, hogy a tagszervező céggel kötött szerződés a pénztár számára előnytelen volt. A határozati rendelkezés 3-6. pontjában tett megállapítások elsősorban a könyvelőnek és nem a felpereseknek róhatóak fel. Álláspontjuk szerint a szabályszegések nem róhatóak a terhükre. A vezetői magatartásuk nem volt alkalmas a pénztár vagyონának veszélyeztetésére, pénzügyi visszaélés nem történt. Alaptalanul állította az alperes a határozatában, hogy a pénztártagok és munkáltatóik befizetései a vezetők, és családtagjaik magánvállalkozásaihoz kerültek. A tevékenységükkel nem okoztak kárt sem a pénztárnak, sem a pénztártagoknak.

Az alperes ellenkérelmében - fenntartva a határozatában foglaltakat - a felperesek keresetének elutasítását és a perköltségben történő marasztalásukat kérte. Álláspontja szerint a határozata megalapozott és jogszerű. A PSZÁF tv. 3. § f) pontja alapján

hatáskörrel rendelkezik az Öpt. hatálya alá tartozó szervezetek, személyek és tevékenységek felügyeletére. A PSZÁF tv. 2. §-a, 11/S. § (1) bekezdése, az Öpt. 8. §-a és 65-70. §-ai alapján jogszerűen szabott ki a felperesekkel szemben bírságot. Az Öpt. 5. §-ára, 19. § (4) bekezdése és 20. §-ára hivatkozással kifejtette, hogy nincs olyan jogág, amely bármely jogviszonyban megvalósított jogellenes magatartás jogkövetkezményei alól azért mentesítene, mert a jogellenesen eljáró személy jogviszonya időközben megszűnt. A felperesek vezető tisztségviselői felelősségét nem a tisztség megszűnése, hanem az alkalmazandó jogág alapján számított elévülés szünteti meg. A bírság kiszabásának időbeli korlátja a PSZÁF tv. 11/S. § (5) bekezdése. A bírság kiszabása körében tehát nincs jelentősége annak, hogy a szabályszegést elkövető személy a bírság kiszabásakor már nem áll jogviszonyban a társasággal. A felperesek a határozatának kizárólag a bírságot kiszabó rendelkezését támadták meg, egyebekben az jogerőre emelkedett. Maguk a felperesek is elismerik, hogy tevékenységük alkalmas volt a pénztár vagyonának veszélyeztetésére. Az a felperesi hivatkozás, mely szerint a pénztár vagyonát még ideiglenesen sem használták más célra, nem jelenti azt, hogy a pénztári tevékenységhez kapcsolódó jogszabályokban előírt kötelezettségek betartása ne lenne bírsággal szankcionálható. Az összes körülmény gondos mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperesek számos olyan jogsértést követtek el, mely megalapozta a bírság kiszabását tekintettel arra, hogy az általuk folytatott gyakorlat nem felelt meg a pénztár működésére irányadó jogszabályi rendelkezéseknek. A pénztárak működtetésére és vezetésére szigorú szabályok vonatkoznak, és e szabályok alkalmazása független a pénztártagok számától. E körben irreleváns a felpereseknek a pénztár működtetése során kialakított informális kapcsolatrendszerre való hivatkozása. Az irányadó jogszabályi rendelkezések az önszegélyező pénztárak működtetése körében nem követelik meg a vezető tisztséget betöltő személyektől a szakképzettséget, azonban ez nem mentesíti az ilyen tisztséget betöltő személyeket a szigorú szabályok betartása alól. A pénztáraknál vezető tisztséget betöltő személyeknek a tisztségüket felelősséggel kell ellátniuk. Szigorú szabályok irányadók a pénztár működtetésére tekintettel arra, hogy a pénztár mások pénzével gazdálkodik, és a szabályoktól nem térhetnek el a pénztárat működtető személyek. A feladata a PSZÁF tv. 2. §-ában meghatározott célok egyidejűleg történő érvényesítése. A bírság kiszabásának, mint szankciónak egyik célja, hogy a piaci szereplőket, illetve azok vezetőit visszatartsa a jogsértő magatartástól, illetve a folyamatos jogkövető magatartás tanúsítására sarkallja.

A felperesek keresete nem alapos.

A bíróság az alperes határozatát a PSZÁF tv. 4. § (3) bekezdése és a Pp. 324. § (2) bekezdésének a) pontja alapján a kereset és az ellenkérelem keretei között vizsgálta felül.

A PSZÁF tv. 4. § (3) bekezdése és a Pp. XX. fejezetének a közigazgatási perekre vonatkozó szabályai alapján a bíróság a kereseti kérelem keretei között kizárólag a keresettel támadott határozat felülvizsgálatára jogosult. Közigazgatási perben is érvényesül a Pp. 215. §-ában rögzített kereseti kérelemhez kötöttség elve, melynek értelmében a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen. A felperesek keresetükben nem vitatták az alperes határozatának jogsértést megállapító rendelkezéseit, ezért a bíróság e körben nem vizsgálta az alperesi határozat jogszerűségét. A II. r. és III. r. felperesek a per első tárgyalásán részletes nyilatkozatban fejtették ki az alperes határozatának jogsértést, szabályszegést megállapító rendelkezéseinek

megalapozatlanságára és jogszabálysértő voltára vonatkozó érdemi álláspontjukat, hangsúlyozva egyúttal, hogy nem kérik a határozat 1-6. pontjában szereplő rendelkezések érdemi felülvizsgálatát, kizárólag a bírságot kiszabó rendelkezés felülvizsgálata körében kérik figyelembe az általuk előadottakat. A felperesek a keresetükben kizárólag a jogsértések, szabályszegések megállapításának jogkövetkezményeként kiszabott bírság jogalapját és összezszerűségét vitatták, ezért a bíróság az alperes határozatának felülvizsgálata során a kereseti kérelem keretei között csak abban foglalhatott állást, hogy az alperes határozatának bírságot kiszabó rendelkezése megalapozott és jogszerű-e, az alperes okszerűen mérlegelt-e, és mérlegelésének szempontjai a határozatból megállapíthatóak-e. A bíróság nem vizsgálhatta a bírságot kiszabó rendelkezés felülvizsgálata során a jogsértést, szabályszegést megállapító rendelkezések körében a felperesek által érdemben előadottakat, a kifejtett érdemi álláspont figyelembe vételére kizárólag a bírság kiszabásakor és összegének megállapításakor értékelendő szempontok, körülmények, a jogsértés súlyának, gyakoriságának értékelése során volt lehetőség.

A PSZÁF tv. 3. § f) pontja értelmében a Felügyelet hatásköre kiterjed az Öpt. hatálya alá tartozó szervezetek, személyek és tevékenységek felügyeletére. Az Öpt. 8. §-a szerint a pénztárak állami felügyeletét e törvény VI. fejezete alapján a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete látja el. Az Öpt. 58. § (1) bekezdése értelmében a Felügyelet tevékenysége ellátásában engedélyezési, ellenőrzési, intézkedési és bírságolási jogkörrel rendelkezik. Az Öpt. 65. § (3) bekezdése alapján a Felügyelet a pénztár kötelezettségeinek teljesítése, a pénztártagok érdekeinek védelme, valamint a pénztártevékenységre vonatkozó jogszabályi előírások érdekében a következő intézkedéseket - akár együttesen is - alkalmazhatja - egyebek mellett:-

f) felügyeleti bírság megfizetésére kötelezhet.

Az Öpt. 66. § (1) bekezdése alapján a Felügyelet bírságot szabhat ki az igazgatótanács vagy az ellenőrző bizottság tagjával, valamint az ügyvezetővel (helyettes ügyvezetővel) szemben, ha a pénztári működésre vonatkozó jogszabályokban előírtakat, valamint az alapszabályban foglaltakat megsérti, alapszabály-ellenes tevékenységet folytat, a tagdíj felosztás elfogadott arányaitól eltér, vagy tevékenységi engedély nélkül pénztárat működtet, továbbá, ha a Felügyelet intézkedését, határozatát nem tartja be. A bírság mértéke 20 ezertől 1 millió forintig terjedhet, amely ismételten kiszabható. A pénztár a bírság megfizetését nem vállalhatja át.

A PSZÁF tv. 11/S. § (1) bekezdése értelmében a Felügyelet a 3. §-ban felsorolt törvényekben meghatározott intézkedést, kivételes intézkedést alkalmazhat, bírságot szabhat ki

- a) az e törvényben, a 3. §-ban felsorolt törvényekben, az azok felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban, valamint a pénzügyi szervezettel működésére vonatkozó egyéb jogszabályban,
- b) a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényben,
- c) a Felügyelet határozatában,
- d) a pénzügyi szervezet saját szabályzatában foglaltak megszegése, megkerülése, elmulasztása vagy késedelmes teljesítése esetén, A PSZÁF tv. 11/S. § (4) bekezdése tartalmazza azokat a körülményeket, szempontokat, amelyekre a Felügyelet az intézkedések alkalmazásánál tekintettel van.

A PSZÁF tv. 11/S. § (5) bekezdése szerint nem lehet intézkedést alkalmazni a mulasztásnak vagy kötelezettségszegésnek a Felügyelet tudomására jutásától számított két

év, illetve az elkövetésétől számított öt év elteltével. A PSZÁF tv. 11/S. § (6) bekezdése értelmében az (5) bekezdésben meghatározott határidőkön belül intézkedés akkor is alkalmazható, ha az intézkedéssel érintett természetes személy az intézkedés alkalmazásakor már nem áll pénzügyi szervezet alkalmazásában, megbízatása megszűnt, vagy a 3. §-ban meghatározott törvények hatálya alá tartozó tevékenységet már nem végez.

A PSZÁF tv. 11/S. §-át a PSZÁF tv. módosításáról szóló 2005. évi CXIII. törvény (továbbiakban: Tv.) 24. §-a iktatta be, és 2005. november 1. napjától hatályos. A Tv. 28. § (1) bekezdése értelmében e törvény - a (2) bekezdésben meghatározott eltéréssel - a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálybalépésével egyidejűleg lép hatályba. A Tv. 29. § (1) bekezdése szerint e törvény rendelkezéseit a törvény hatálybalépését követően indult ügyben - ideértve a megismételi eljárást is - kell alkalmazni. A Tv. 29. § (3) bekezdése alapján e törvény hatálybalépését megelőzően elkövetett jogszabálysértés esetén intézkedést csak az elkövetés időpontjában hatályos rendelkezések alapján lehet alkalmazni.

A felperesek tévesen hivatkoztak arra, hogy az alperes a PSZÁF tv. 11/S. § (5) és (6) bekezdése alapján, mint a pénztár volt vezető tisztségviselői terhére jogsértően szabott ki bírságot tekintettel arra, hogy a hivatkozott rendelkezések 2005. november 1. napján léptek hatályba. A PSZÁF tv. 11/S. §-át a Tv. 24. §-a iktatta be, és 2005. november 1. napjától hatályos azzal, hogy a Tv. 29. § (3) bekezdése alapján a Tv. hatálybalépését megelőzően elkövetett jogszabálysértés esetén intézkedést csak az elkövetés időpontjában hatályos rendelkezések alapján lehet alkalmazni. A célvizsgálat alá vont időszak a 2003. június 30. és 2006. január 16. napja közötti időszak volt, és a II. r. felperes 2003. június 30. napjától 2005. december 5. napjáig és a III. r. felperes 2004. november 3-tól 2005. november 28. napjáig volt a pénztár vezető tisztségviselője. Az alperes részben a PSZÁF tv. 11/S. §- a hatályba lépéséig időpontját, 2005. november 1. napját követő időszakban elkövetett jogszabálysértéseket tárt fel a határozatában, ezért helytállóan alkalmazta a bírság kiszabása során a PSZÁF tv. 11/S. § (5) és (6) bekezdését.

A PSZÁF tv. 2. § (1), (2) bekezdése, 3. § f) pontja és az Öpt. 8. §-a értelmében az alperes tevékenységének célja a pénz- és tőkepiac zavartalan és eredményes működésének, a pénzügyi szervezetek ügyfelei érdekei védelmének, a piaci viszonyok átláthatóságának, a pénzügyi piacokkal szembeni bizalom erősítésének biztosítása, a tisztességes piaci verseny fenntartása, melynek érdekében többek között a hatáskörébe tartozik az Öpt. hatálya alá tartozó önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, szervezetek, személyek és tevékenységek felügyeletének ellátása. Az alperes a felügyeleti jogkör keretében folyamatosan vizsgálja az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak működésére vonatkozó jogszabályok és felügyeleti rendelkezések betartását, melyek megsértése esetén az Öpt. 58. § (1) bekezdésében előírt intézkedési és bírságotlasi jogkörrel rendelkezik. Az Öpt. 65. § (3) bekezdésének f) pontja és 66. § (1) bekezdése jogosítja fel az alperest jogsértés, szabályszegés elkövetése esetén a pénztárral, az igazgatótanács vagy az ellenőrző bizottság tagjával, valamint az ügyvezetővel (helyettes ügyvezetővel) szemben bírság kiszabására.

Ha az alperes az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár igazgatótanácsának, ellenőrző bizottságának tagja által elkövetett jogsértést, szabályszegést tárt fel az eljárása során, azonban az érintett személy a bírság kiszabásának időpontjában már nem áll a pénztár alkalmazásában, vagy megbízatása megszűnt, akkor ez a körülmény nem mentesíti a jogsértést elkövető természetes személyt a szabályszegés következményeinek viselése, a bírság kiszabása alól tekintettel arra, hogy a vezető tisztséget betöltő személy felelősége

fennáll az általa végzett tevékenységéért. Az alperes a jogsértés, illetve szabályszegés megállapítása esetén jogosult a jogsértést elkövető személy terhére bírságot kiszabni, annak kizárólag az elévülési idő képezi korlátját. A bírság kiszabása során tehát nincs relevanciája annak, hogy a szabályszegést elkövető személy a bírság kiszabásának időpontjában mar nem áll a pénztár alkalmazásában, vagy a megbízatása megszűnt. Ebből következően az alperes a Hpt, 66. § (1) bekezdése alapján jogosult volt a felperesekkel szemben a bírság kiszabására.

Az Öpt. 66. § (1) bekezdése alapján az alperesnek lehetősége van bírság kiszabására az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár igazgatótanácsának, ellenőrző bizottságának olyan tagjával, illetve ügyvezetőjével szemben, aki az Öpt-ben, a pénztári működésre vonatkozó egyéb jogszabályokban előírtakat, valamint az alapszabályban foglaltakat megsérti, alapszabály-ellenes tevékenységet folytat, a tagdíj felosztás elfogadott arányaitól eltér, vagy tevékenységi engedély nélkül pénztárat működtet, továbbá, ha az alperes intézkedését, határozatát nem tartja be. Az alperes a bírság kiszabása indokoltságának eldöntésekor és összegének meghatározásakor mérlegelési jogkörrel rendelkezik. Ez a jog azonban csak a Öpt, 66. § (1) bekezdésének és a PSZÁF tv. 11/S. § (4)-(6) bekezdésének keretei között gyakorolható, és az alperesnek indokát kell adnia a bírság alkalmazásának, ezáltal biztosítva a bírósági felülvizsgálat cselén az érdemi elbírálást. Az egységes elbírálás követelménye és az arányosság elvének érvényesülése érdekében az Öpt. és a PSZÁF tv. a bírság összegének megállapítását korlátozza azáltal, hogy meghatározza egyrészt a bírság összegének meghatározásakor énekelendő szempontokat, másrészt a kiszabható bírság legalacsonyabb és legmagasabb mértékét. Ugyanakkor a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel az eset összes körülménye körében további szempontokat is lehet értékelni.

A bírság kiszabásának indokoltságát és összegét az alperes mérlegelés alapján dönti el. A Pp. 339/B. §-a értelmében a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat akkor tekintendő jogszerűnek, ha a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak, és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik. A bírságolásra vonatkozó mérlegelési kötelezettség következtében a határozatból egyértelműen ki kell tűnnie, hogy mely okból döntött az alperes a bírság kiszabása, mint jogkövetkezmény alkalmazása mellett és annak mértékét milyen szempontok alapján határozta meg. Amennyiben a bírság kiszabását megalapozó jogsértés megtörtént, és a bírság összegét az alperes az Öpt-ben foglalt keretek között állapította meg, a mérlegelésnél irányadó valamennyi szempontot helyesen alkalmazta, és azokat megfelelően indokolta, akkor a bíróságnak nincs jogszabályi lehetősége a mérlegelés szempontjainak felülmérlegelésére és a bírságot kiszabó határozati rendelkezés hatályon kívül helyezésére. A bírságot kiszabó rendelkezés hatályon kívül helyezésére akkor kerülhet sor, ha a bíróság olyan új tényt vagy körülményt állapít meg, amely a bírságot kiszabó határozati rendelkezés hatályon kívül helyezését indokolhatja, illetve a közigazgatási szerv bírságot kiszabó döntése nem felel meg a Pp. 339/B. §-ában előírt követelményeknek. Jogszabályi felhatalmazás hiányában a bíróságnak nincs lehetősége méltányosság gyakorlására sem.

Az alperes a határozatában a pénztárnál lefolytatott célvizsgálat során számos jogsértést, szabálytalanságot, mulasztást tárt fel az igazgatótanács üléseinek gyakorisága, összehívásának módja, a pénztári, vezetői és ellenőrzési feladatok ellátása, a tagok részére történő szolgáltatásnyújtás, a szolgáltatások teljesítése, a szolgáltatási szabályzat rendelkezéseinek alkalmazása, a pénztár által folytatott elszámolási gyakorlat, valamint a tagszervezési szerződés, a bankszámlaszerződések és a banki terminálra vonatkozó

szerződés megkötése, a pénztár 2005. november 28-án tartott közgyűlésén elfogadott alapszabály és szolgáltatási szabályzat, a hozam felosztás és a tagsági jogviszonyukat megszüntető tagokkal történő elszámolás körében. Az alperes a határozatában megállapította, hogy a pénztár célvizsgálata során megállapított magatartások, cselekedetek, mulasztások sértik az Öpt-ben, a pénztár működésére vonatkozó egyéb jogszabályokban, az alapszabályában és a szolgáltatási szabályzatában foglalt rendelkezéseket, mely jogsértések, szabályszegések jogkövetkezménye az Öpt. 66. § (1) bekezdése szerinti felügyeleti bírság kiszabása a felperesek terhére.

A felpereseket, mint a pénztár igazgatótanácsának és ellenőrző bizottságának elnökeit személyes felelősség terhelte abban, hogy az irányításuk és ellenőrzésük alatt állt önkéntes kölcsönös biztosító pénztár a tevékenységét az Öpt-ben, a működésére vonatkozó egyéb jogszabályokban, alapszabályában, szolgáltatási szabályzatában és az alperes határozatában foglalt előírásoknak megfelelően végezze. Ennek érvényesülése érdekében az Öpt. 24. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az igazgatótanács a pénztár ügyvezető szerve. Az Öpt. 24. § (2) bekezdése szerint az igazgatótanács gondoskodik a közgyűlés határozatainak végrehajtásáról, a pénztár könyveinek szabályszerű vezetéséről, a pénztár üzletpolitikájának kialakításáról, a pénztár zavartalan működéséről. Az Öpt. 27. § (2) bekezdése alapján az ellenőrző bizottság feladata, hogy a pénztár pénzügyi terve és alapszabálya betartása érdekében rendszeresen vizsgálja és ellenőrizze a pénztár gazdálkodását, számvitelét, ügyvitelét, a pénztár fizetőképességének és kötelezettségvállalásainak összhangját. Az Öpt. 20. § (1) bekezdése szerint a vezető tisztségviselők, valamint az ügyvezető (helyettes vezető) mindenkor az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondossággal, a tagok és a pénztár érdekének figyelembevételével, a rájuk vonatkozó jogszabályok szerint kötelesek eljárni. A vezető tisztséget betöltő személy az általa hozott döntésekért személyes felelősséggel tartozik. Az Öpt. 66. § (1) bekezdése az egyéni felelősség érvényesítése érdekében biztosítja a vezető tisztséget betöltő személy elmarasztalásának és vele szemben a jogsértés súlyától függő bírság kiszabásának lehetőségét.

A felperesek nem jártak el az Öpt. 20. § (1) bekezdésében a vezető tisztségviselőket terhelő követelményeknek, elvárásoknak megfelelően, a vezetésük, irányításuk, ellenőrzésük alatt állt pénztár megsértette az Öpt.- az egyéb jogszabályok, az alapszabályának és a szolgáltatási szabályzatának rendelkezéseit. A felperesek, mint a pénztár vezető tisztségviselői a pénztár irányítása és ellenőrzése során nem tartották be a pénztári működésre vonatkozó jogszabályokban előírtakat, valamint az alapszabályban és a szolgáltatási szabályzatban foglaltakat, ezért az alperes jogszerűen szabott ki az Öpt. 66. § (1) bekezdése és a PSZÁF tv. 11/S. § (5) és (6) bekezdése alapján a felperesekkel szemben bírságot.

Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak működésére irányadó jogszabályi rendelkezések kógens szabályozást tartalmaznak, a pénztárak és a vezető tisztségviselőik a pénztár működése, irányítása és ellenőrzése során mindenkor kötelesek betartani a jogszabályok, az alapszabály és a szolgáltatási szabályzat rendelkezéseit tekintet nélkül a pénztártagok létszámára és a vezető tisztségviselők közötti személyes kapcsolatrendszerre, az azokban foglaltaktól semmilyen tény, körülmény fennálltára hivatkozással nem lehet eltérni. A pénztárak működésének kógens jogi szabályozása folytan nincs lehetőség az Öpt. és az egyéb jogszabályok alkalmazandó rendelkezései értelmezésének a vezető tisztségviselők oldalán felmerülő esetleges nehézségeinek figyelembe vételére. A pénztárakkal és vezető tisztségviselőikkel szemben általánosan elvárt követelmény,

egyúttal jogszabályon alapuló kötelezettségük az Öpt., a jogszabályok, az alapszabály és a szolgáltatási szabályzat rendelkezéseinek betartása, a pénztárak jogszerű, gondos, körültekintő és megbízható működtetése. A bíróság ezért nem értékelhette a felperesek javára a jogszabályi előírások értelmezésének esetleges nehézségeit, a jogszabályi rendelkezések betartására törekvést és a szándékosság hiányát, a bíróság kiszabása szempontjából nem volt jelentősége a pénztár taglétszámának és a felperesek közötti személyes kapcsolatrendszernek és annak, hogy a felperesek állításuk szerint a betöltött tisztségükért nem részesültek díjazásban. Önmagában az a felperesi hivatkozás, hogy a pénztár működése során nem történt pénzügyi visszaélés, még ideiglenesen sem használták más célra a pénztár vagyont, nem mentesíti a felpereseket a terhükre megállapított jogsértések következményének viselése alól. A felperesek terhére kiszabott bírság összege a bírságnak az Öpt. 66. § (1) bekezdés alapján kiszabható maximális értékéhez képest nem tekinthető eltúlzott mértékűnek, és jogszabályi felhatalmazás hiányában az alperes és a bíróság nem jogosult méltányosság gyakorlására, ezért a bírság összegének megállapítása során az alperes nem lehetett figyelemmel a felperesek anyagi és jövedelmi helyzetére.

Az alperes a határozatában megindokolta, hogy az Öpt. és a PSZÁF tv. előírásai alapján mely szempontokat vette figyelembe és mérlegelte a bírság kiszabásakor és összegének megállapításánál. Ha a közigazgatási szerv, mérlegelési jogkörben hoz határozatot, akkor a bíróság azt vizsgálhatja, hogy a jogszabályban meghatározott mérlegelési szempontokat figyelembe vette-e, a bírság mértéke nem sérti-e a jogszabály rendelkezését, arányban áll-e a jogsértés súlyával, és a határozat indokolásából a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak-e. Ha a határozat e feltételeknek megfelel, akkor a jogszabálysértés nem állapítható meg. A jelen perben felülvizsgált alperesi határozat a mérlegelés szempontjait meghatározza, a bírság összege annak felső határához képest nem eltúlzott mértékű, arányban áll az elkövetett jogsértések, szabályszegések súlyával, ezért az alperes határozata e tekintetben nem jogszabálysértő. A felperesek keresetükben nem jelöltek meg olyan új tényt vagy körülményt, mely alapján az alperesi mérlegelés jogszerűtlensége megállapítható lett volna, illetve amelynek figyelembevételét az alperes elmulasztotta, ezért nem volt helye a határozat bírságot kiszabó rendelkezése hatályon kívül helyezésének.

Mindezekre tekintettel az alperes eljárása során megalapozott és jogszerű döntést hozott, ezért a bíróság a felperesek keresetét elutasította.

A bíróság a Pp. 78. § (1.) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felpereseket az alperes perben felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése szerint megállapított mértékű költségeinek megfizetésére.

A felperesek a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelesek külön-külön az illetékekről szóló 1990 évi XCIII. törvény 43. § (3) bekezdése szerint megállapított mértékű kereseti illeték megfizetésére.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 340. § (2) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2007. évi március hó 2, napján

dr. R. A. s.k. bíró